

Kaldskrise: Hvorfor?

At være eller ikke være: Kristus-troens fremtid ¹

*Høsten er stor,
men arbejderne få.
Bed derfor høstens Herre om
at sende arbejdere ud til sin høst
Luk 10,2*

Af Pære J. Prudhomme

Vi kender disse indtrængende og alvorlige ord fra Herren om høsten, der er stor, men arbejderne få. Vi er helt klar over deres aktualitet. Vi forstår det ansvar, som hviler på os, hvis dét er sandt, som man kan udlede af denne alvorlige tale, nemlig at kald ikke gives automatisk af Gud. De skal være ønskede; der skal ydmygt og i lang tid være bedt om dem; de skal være fortjent.

Den store mangel på kandidater til præstestanden eller det religiøse liv, som alvorligt berører Kirken i Europa, er et tema, som – heldigvis – nu begynder at være genstand for artikler i pressen. Spørgsmålet mangler imidlertid endnu en vidtrækkende undersøgelse, som bedre kan afdække de dybereliggende årsager og gøre det muligt at anvise effektive veje til at afhjælpe problemet. Lad os alligevel reflektere lidt over spørgsmålet, thi vi bør ikke gøre os illusioner: det har uden tvivl forbindelse med en manglende vitalitet og med, at kristenlivet er ved at forsvinde i vore lande.

Et forspist samfund

En sådan krise er ikke noget, der pludselig er indtruffet – som når man bliver ramt af en forkølelse. Lad os ikke blot insistere på forbrugersamfundet. Det forklarer ikke alt, idet det i sig selv kun er resultatet af en mere grundlæggende ubalance. Udtrykket "Spis og drik, for i morgen er vi døde!" ² er et gammelkendt reaktionsmønster. Når der ikke mere er noget håb, så sørger man bare for sig selv så godt, man kan. Vores forædthed som forbrugere er en kompensation for den åndelige tomhed, som ateismen i filosofisk, politisk og social skikkelse har efterladt os med.

Det synes, som om den voldsomme nedgang i antallet af kald kan føres tilbage til to væsentlige årsager:

- 1) Den ene har sammenhæng med den kulturelle og intellektuelle kontekst i Vesten;
- 2) den anden er knyttet til den indre krise i Kirken.

---

¹ Prædiken i klosterkirken i Abbediet St. Maurice et St. Maur i Clervaux, Luxembourg, 14. alm. søndag, 4. juli 2004. Oversat af Vivian og Erling Tiedemann.

² Jævnfør Esaias 22,13. *Red.*

1) Det syge Vesten

Frygten for at sige ja

Det gøres ofte gældende, at et af de motiver, der står i vejen for, at kald modnes, er de unges vanskelighed ved at engagere sig. Man kan ikke nægte, at der heri ligger en betydelig hindring. Men det samme konstaterer man også om andre livsformer såsom m.h.t. ægteskabet. Hvordan skal man forklare det? Med de unges manglende modenhed? Men engagerer man sig da mere i de voksnes verden? Lad os – for at være ærlige – snarere blive enige om, at de unge i nok så mange tilfælde blot følger de eksempler, de ser omkring sig.

Mennesket som offer for sine fantastiske opfindelser

Denne frygt for det definitive kan på sin side have to grunde. Den første hænger sammen med den mentalitet, der er skabt af et samfund, hvor avanceret teknik er i højsædet. Kravet til teknikken om en stadig øget funktionalitet medfører en konstant udskiftning af materiel, der meget tidligt bliver forældet – og af et personale, der meget hurtigt bliver "overhalet". Over en snes år har samfundet udviklet sig i fuld fart og er hurtigt kommet til at se nok så anderledes ud. Nu ved man faktisk ikke rigtigt, hvilken retning fremtiden vil tage - selv på kort sigt. Altså lever man mere eller mindre fra dag til dag.

Dårligt mel, dårligt brød

Endelig har udbredelsen af de mest modstridende filosofiske systemer gjort det af med ethvert håb om vished. Der findes ingen sandhed, der findes kun meninger.

"Mener De det? Nå ja, De har uden tvivl Deres gode grunde til at mene sådan – men jeg har andre grunde, som også er udmærkede, til at mene det modsatte. Men tag det endelig helt roligt; det betyder ikke så meget. Det forhindrer os jo ikke i at være gode venner. Det er det væsentlige, så lad os stoppe her. Hvis Deres ideer hjælper Dem til at leve Deres liv, så er der jo ingen grund til søge videre ..."

Pragtfuldt, ikke sandt!?! – Men hvis intet er sikkert; hvis intet er virkeligt sandt, eller hvis intet står fast, hvordan kan jeg så definitivt investere min frihed i noget? Man lover jo ikke at knytte sig fast til en værdi, som på sin side blot er flygtig og ustadig. Det har ingen mening. Så meget står fast: Hvis intelligensen kværner løs på en havareret filosofi, så bliver viljen ubeslutsom, og friheden går fløjten.

2) Hvem er hvem?

Den anden væsentlige forklaring på kaldskrisen er, at den er en følge af den turbulens, som Kirken siden sidste verdenskrig har været kastet ud i.

Ofte fører man krisen tilbage til de år, som fulgte efter koncilet, og til den generelle sætten spørgsmålstegn ved alt, som tog sit udgangspunkt i maj 68. I virkeligheden går krisen længere tilbage. Den begyndte allerede at aftegne sig i 1950'erne i form af et fremadskridende tab af identitet, for så vidt angår de forskellige funktioner i Kirken.

En rolle som gejstlig, der bliver forladt

Man har for ikke længe siden bebrejdet Pius den Tolvte, men historien giver ikke belæg for det – man har bebrejdet ham, at han for præcis 50 år siden trak i bremsen over for forsøgsordningen med arbejderpræster.

I virkeligheden viser en nærmere undersøgelse af sagen, at det franske episkopats ledende figurer dengang havde været de første til at foruroliges over de afvigelser, som var begyndt at ændre denne bevægelses oprindelige idé. Kardinal Saliège gjorde allerede opmærksom på visse begyndende afsporinger i et foredrag, som han holdt for sine præster den 30. august 1953. Efterfølgende viste den faktisk udvikling, at kardinalens frygt ikke var ubegrundet. Her nogle korte citater:

"Lægfolkets kald er ikke det samme som præstens. [...] Hvor legitimt en præsts ønske om at være i kontakt med alle miljøer end måtte være [...], bør han ikke glemme, at et liv som præst har en karakter, der aldrig fuldstændigt kan identificeres med karakteren af det liv, som lægfolk lever. [...] Præsten kan føle sig fristet til at ville føre et "normalt" liv; til at misunde ægtefolk deres situation og til at betragte sit løfte om kyskhed med en slags mindreværds kompleks i forhold til dem, der er gift.

En anden fristelse, som venter på en præst, er at tro, at det bærende i hans funktion er at påtage sig en rolle som læg leder i en arbejdskamp, og at underkende betydningen af hans opgave i relation til frelsen. [...] Hans mission [...] er ikke at være fagpolitisk repræsentant".³

– hvorefter kardinal Saliège beskrev den mission, som er specifik for en kristen arbejder og lægmand. Kardinalen satte således fingeren på det ømme punkt, nemlig når præsten forveksler sin rolle med lægfolkets.

En rolle som gejstlig, der bliver efterstræbt

Er det for at udfylde den plads, som præsterne delvis har efterladt tom, at lægfolk nogle årtier senere på deres side begynder at skele til de præstelige funktioner i en sådan grad, at Johannes Paul II i den seneste vejledning om eukaristien *Redemptionis Sacramentum* advarer lægfolket mod en slags "klerikalisering"?⁴ Henset til, at Andet Vatikankoncil havde gjort sig særlig umage med at definere lægfolks specifikke mission i verden og at skitsere deres særlige spiritualitet, baseret på det almindelige præstedømme, som de får del i ved dåben, spørger man faktisk sig selv, hvordan et sådant rollebytte har været muligt, og hvorfor visse lægfolk af og til spiller præst. Det er da i det mindste besynderligt.

Tomme kirker

Kristentroens vitalitet i Vesten har intet vundet ved denne bytten rundt på rollerne. Kirkerne tømmes. Stillet over for en sådan forvirring, hvordan skulle unge mennesker da føle sig fristet til at engagere sig endegyldigt i en bestemt livsform? QUI EST QUI? ETRE QUOI POUR FAIRE QUOI?⁵ Tilgiv mig dette udsagns mangel på sproglig elegance – thi det udtrykker i det mindste på en enkel måde, hvor hunden ligger begravet. Det er nemlig præcis her, man finder den vigtigste oprindelse til det svimlende fald i antallet af kald i vore lande.

³ Citeret efter *La Documentation Catholique*, årgang 1953, spalte 1312-13.

⁴ *Redemptionis Sacramentum*, punkt 45. Vejledningen er udsendt på pave Johannes Pauls vegne af Sakramentskongregationen og underskrevet af dennes præfekt, kardinal Francis Arinze. Vejledningen kan læses (i engelsk oversættelse) ved at [klikke her](#).

⁵ Hvem er hvem? Hvad skal man være for at gøre hvad?

Være, hvad man er!

Udmærket, vil man måske sige – men hvad kan man så gøre? Det er ikke alle, der er placeret, så de kan reformere samfundet. Sandt er det, at problemet er så omfattende, fordi det går fra den ene yderlighed til den anden.

Men kan man ikke reformere de andre, så kan enhver dog være, hvad han selv er. Lad da lægmanden være lægmand, præsten præst og den gudviede gudviet. Det drejer sig om Kirkens sundhed og om respekt for Guds vilje med os. De unge – såvel som de knap så unge – har brug for holdepunkter. De bør kunne finde sådanne. Det duer ikke, at præster skjuler sig eller spiller lægfolk. Ordensfolk bør ikke verdsliggøre sig, men – uden farisæisme – vise radikaliteten i deres valg, og hvis de er munke, ikke frygte at leve adskilt fra verden.

At bede for kald er først og fremmest at bede Gud om nåde til at være fuldt og helt tro mod det, han fordrer af os – af enhver af os. Det er nødvendigt at nå dertil igen. Det er ved at lytte til Guds ord og ved at overveje Kirkens lære i vores sind, at vi kan genfinde sansen for, hvad der er særegent for de forskellige funktioner i Kristi mystiske legeme. Den dag, hvor den lange identitetskrise, som har sønderrevet Kirken i vore lande, er ovre, kan kald fødes på ny.